

NÉPNEVELŐK LAPJA

a NÉPMŰVELES melléklete ★ Megjelenik kéthetenként

A Népművelés 1910. évi január hó 1-től egyesült a Népnevelők Lapjával és a Magyar Népiskolával; ennél fogva egyszersmind a Népművelő Társaság, a Magyar Tanítók Otthona, a Budapesti Tanítótestület, az Eötvös-alap Orsz. Egyesület és az Iparos-tanoniskolai Tanítók Országos Egyesületének is közlönye.

A Népnevelők Lapját a Magyar Tanítók Otthona kedvezményes és kültagjai tag-illetményül kapják.

Szerkeszti: ÁGOTAI BÉLA. — H.-szerkesztő: ALBRECHT ISTVÁN.

EGY MUNKA-NÉPISKOLÁRÓL.

Bizonyos dolog, hogy a nevelő kézimunka ügye áll vagy bukik aszerint, hogy beilleszthető-e az iskola mai rendszerébe vagy sem. Érdeklődő örömmel kell tehát minden olyan törekvést tudomásul vennünk, amelyiknek az a célja, hogy a nevelő kézimunkát az elemi iskolai tanítás keretébe is bevigye. Augsburg német város iskolaügyi tanácsosa, Löwenek dr., a széles látókörű városi hatóság és egy, az eszméért lelkesedő, tanítótestület segítségével olyan iskolát alapított a mult esztendő folyamán, amelyik külső és belső berendezésével hivatva lesz értékes kísérletek és tapasztalatok gyűjtésére a praktikus iskolai kézimunkatanítás terén. ::

Augsburg város egyik híres tervező építészéről Elias-Holl-Schule nevet visel az iskola. Van benne 12 tanulóterem, 2 tornacsarnok, 1 rajzterem, 1 mintázóterem, 1 papírmunkaterem, 1 gyalupadmunkaterem és 1 kísérletező terem a fizikához és kémiához. Az összes termeket a legmodernebb higiéné szabályai tekintetbevételével rendezték be. Önműködő hőmérséktszabályozó megakadályozza a túlfűtést. Az ablakokra alkalmazott szerkezet útján pedig állandóan friss levegő özönlik az osztályokba. A munkatermek egy sajátos masszából készült padozattal vannak ellátva és műköből épült kutakkal, melyek hideg és meleg vizet szolgáltatnak és kényelmes mosdókésziségekkel szolgálnak. A fizika-kémiai kísérleti terem amfiteátrumszerű ülőhelyekkel van berendezve. Vannak itt azonkívül kísérletező asztalok a tanulók számára, melyeknek mindenikéhez gáz- és vízvezetékét szereltek. A kézimunkaoktatáshoz szükséges nagyszámú anyag- és szerszámszekerényt részint beépítették a falakba, részint a folyosókon és a mellékhelyiségekben helyezték el. ::

Ha a munkatanítás az elemi iskolai oktatás szerves része akar lenni, szükséges, hogy az osztálytanító kezébe legyen letéve. Csak ő koncentrálhatja az oktatást a kézimunka köré és csak ő hozhatja létre a kapcsolatot az egyes tanítási tárgyak és a kézimunka között. Szükséges tehát, hogy minden tanító bizonyos technikai készséget sajátítson el és a folytonos gyakorlat által teljesen urává legyen tárgyának. Löweneck dr. már jóelőre gondoskodott ilyen tanítószemélyzetről, amikor évek során át tanítókat küldött Lipcsébe, ahol a «Lehrerseminar des Deutchen Vereins für Knabenhandarbeit», Pabstath igazgatása alatt, gondoskodik a tanítók ilyen irányú kiképzéséről. Most már természetesen ezek a tanítók Augsburgban is rendeznek kézimunkakurzusokat, előadásokat, kiállításokat. Az 1908-ban fölállított városi gyermekkézimunka-iskola, mely iskolaköteles korban levőket délutánonként ingyenes tanításban részesít, alkalmat ad a tanítóknak gyakorlati tapasztalatok gyűjtésére is. ::

Világos, hogy egy csapásra nem lehet a kézimunkaoktatást minden iskolába bevezetni. De ahol bevezetik, ott a legelső fokon kell kezdeni. Mert csak így fog lépést tarthatni a gyermek kézi ügyessége szellemi fejlődésével. Szóbanforgó iskolában is a három legelső osztályban vezették be először a kézimunkát. Még pediglen kizárólag agyaggal dolgoztak. A három kísérleti osztály létszáma a következő volt: az I. osztály 49, a II. osztály 54, a III. osztály 43 tanulóval. Az egyes osztályok tanulóit két-két csoportban vitték a mintázóterembe, de megpróbálták a mintázást teljes létszám mellett a rendes tanteremben is. És sikerrel. A mintázást vagy a padon vagy a palatáblájukon végezték részint szabadkézzel, részint mintázóféval. Az I. és II. osztályokban szoros kapcsolatban áll a kézimunka a szemléleti- és rajzoktatással és a beszédgyakorlatokkal. A III. osztályban a honismerettel, rajzzal és a beszédgyakorlatokkal. A tanításterv itt közölt néhány példája megmutatja, hogyan kapcsolódtak egybe az említett tanítási tárgyak: ::

Szemléleti oktatás, illetőleg honismertetés.

I. osztály.

Megfigyelő oktatás.	Kézimunkaoktatás.	Rajzolás.	Beszélgetés.
Mit csinálnak az iskolában?	Palavessző és kréta.	A megfigyelő oktatás alkalmával megismert tárgyak rajzolása.	Szabad beszélgetés a megfigyelt és megmintázott tárgyakról, dolgokról, előbb csak az otthoni nyelven, később mindinkább irodalmi nyelven.
Játék az udvaron és az utcán.	Lapda, lapdaütő.	A mintázott tárgyak emlékezetből való le-rajzolása.	
Séta az őszi erdőben.	Fenyőtobozok.		
Játék a szobában:	Kutyaól, tejesbögre.		
Kutya, macska.	Husvéti tojás, fészek.		
A husvéti nyúl.			

II. osztály.

A mező és a kert termékei.	Répa, krumpli.	A megfigyelt és mintázott tárgyak emlékezetből való rajzolása.	Szabad, összefüggő beszéd gyakorlása a megfigyelt és mintázott dolgokról.
Az asztalosnál.	Kalapács, harapófogó.	Amellett festve rajzolása főntemlített dolgoknak.	Rövid mondatok írása
Egy új épületnél.	Téglák, rétegezve.		
A kert májusban.	Öntözőkanna, ásó.		
Vasárnapi kirándulás.	Bot, ernyő, gomba.		

III. osztály.

Augsburg fekvése a Lech és a Wertach között.	Folyóvölgy.	A folyó medre, folyása.	A szóbeli és írásbeli fogalmazás gyakorlása a megfigyelés, kézimunka és rajzolás tárgyain.
Az iskolaépület, udvara és közeli környéke.	Az iskola és környékének alaprajza.	A kisebbített mérték.	(A nyelvtanítás külön tanítási menetben van földolgozva.)
Az óváros, a várfalak maradványaival.	A régi várfal egy darabja, lövőrésekkel, őrhellyel.	A város címere.	
Kirándulás a Bismarck-toronyhoz.	Augsburg domború térképe. (Az egész osztályegyetemes munkája, a tanító segítségével.)	A város környékének vázlatos képe.	
A város területe, határa.			

Methodikai szempontból említést érdemel, hogy az alsó fokon a mintázás nem természet után történik, hanem a szemléletekből és megbeszélésekből származó emlékezet alapján. A mintázott tárgyak rajzolása is emlékezetből való rajzolás.

Nyilvánvaló, hogy egy esztendei munka eredménye nem elegendő ahhoz, hogy az iskola működéséről határozott véleményt mondhassunk. Annyi azonban bizonyos, hogy a gyermekek igen nagy kedvvel dolgoznak és hogy a beszélgetési és rajzolás gyakorlatoknál igen nagy könnyedségük van nekik is, tanítóiknak is. Ebben az esztendőben már a középső fokú osztályokban is bevezetik a kézimunkát. A VIII. osztály tanulói már az idén is végeztek gyalupadmunkát, ahol is fizikai eszközeiknek nagy részét maguk készítették el.

VARSÁNYI GÉZA.

NÖVÉNYTERMELŐ TANULÓK.

A távolság és az idő megrontja a tisztánlátást. Az elmosódó képeken a különböző szempontok szerint megtermékenyített gondolkodás és a kevésbé megbízható képzelet végez kétes értékű javításokat. Az összehasonlítás a jelen és mult perspektívái között tehát megbízhatatlan eredményekre vezet. Bár a haladás kétségtelen és folytonos. De teljes biztonsággal mondhatjuk-e ugyanezt a didaktikáról is? Tényleg a haladás görbéje éppen itt változik át szeszélyes hullámvonallá. Más szóval: a különböző korok eszméi között nem mindig a jelenben uralkodók a

legértékesebbek. A természetrajz biológiai módszerénél e tétel kedvezőbb értelmezésének óhajtának érvényt szerezni. Nem fölösleges dolog ez. Ugy a tudomány, mint a tanítási módszertan még nem szentesítette a legfiatalabb eszméket. Egy-két évvel ezelőtt megjelent értékes mű a Schmeil-iskola jelentőségét leszállítani akarta. S e fölött nem lehetett napirendre térni. Komoly didaktikusok álltak a mozgalom előterében. De ma már az eredményt nyugodtan megállapíthatjuk. A biológia győzelme teljes. A jövő iskolája kétségtelenül az övé. ::

Tehát a biológia: az élet tanítása. Lehet-e azt képen, preparatuumokon érzékeltetni? Lehet-e a vaknak színekről beszélni? Életet holt anyagokon tanítani? . . . Tehát megfigyelés, kísérletezés, egyszóval — cselekvés. ::

Ami a multban epizódot jelentett, az ma a tanítás alapelve. Ki rándulás, iskola-kert, tanuló-kert, növénynevelés stb. most a növénytani tanítás leglényegesebb kellékei. Ezért sokat is írtunk róluk, sok üdvös tervet kovácsoltunk értők, természetesen a «falrahányt borsó» példabeszéd értelmének megfelelő eredménnyel. Berlin 26,580 m²-es és Bozroszló 8 H területű iskolakertjének nálunk még csak a túlbuzgó eredményekben van létjoga. ::

Maradna a kirándulás. De most álljunk meg egy keveset. Legyünk őszinték és igazságosak. A kirándulás igen fárasztó dolog. Különösen a nagyváros technikai nehézségei, a tanulók nagy száma, távoleső lakásaik, az alkalmas célpontok jelentékeny messzesége valóban komoly ellenérveket szolgáltatnak a kirándulás rendszeresítése ellen. Bár a vidék e tekintetben igen kedvező viszonyai szinte csábítanak a hozzáférhetőbb természet felkeresésére. Egy napderús délelőtt a kirándulás tanítási értékét a legnagyobbra emelheti. Hiszen ennek, a természetrajzon kívül a földrajz, történelem, asztronómia, mértan, egészségtan, tehát majd minden tantárgy látja hasznát. S hozzászámítva mindazt, ami a kedélynek kedves s másként pótolhatatlan. Mindezért egy délelőtt nem áldozat. Délután a gyermek már szellemileg fáradt, akkor figyelmi és diszciplináris követelésekkel előállani, pedagógiai hibának minősíthető. A rendelkezésünkre álló tanítási időt tehát így értékesíthetjük a legjobban, ha legalább minden második hét egy-egy délelőttjét kirándulásokra fordítjuk. De legyenek azok a cél és módszer tekintetében gondosan előkészített és eredménnyel felhasznált kirándulások. ::

Hogy azonban a növénytan biológiai tárgyalását kellő megfigyelések támogathassák, egy más eljárási mód válik szükségessé, amely nemcsak az iskolakertet és bizonyos fokig a kirándulásokat is pótolhatja, hanem olyan természetű, hogy mindennemű és jellegű iskolában s még

a legmostohább helyi viszonyok között is nehézségek nélkül követhető. Ez a növények nevelése a gyermekek által. Legalmasabbnak erre a tanuló-kert látszik. De gyakorlatban megvalósítható eszméknek óhajtván kifejezést adni, az utópiákat figyelmen kívül kell hagynom. Ezért elsősorban a növénytermelés azon alakjáról fogok megemlékezni, amelynek kérdése a nyugateurópai államok, sőt Amerikában is erre a célra alakult jótékony egyesületek százait foglalkoztatja. ::

A természet megszerettetésére irányuló egyesülések gyakorlati főfeladata az iskolás gyermekek között nagyszámú szobanövény kiosztása. A kiosztott növények ápolása iskolailag kötelező. Az előírt módon gondozott virágok tervszerűen rendezett kiállítások keretében kerülnek bemutatásra. A legszebb növények díjjal jutalmaztatnak. ::

A berlini példa nagyszerű és követésre méltó. A «Verein zur Förderung der Blumenpflege durch Schulkinder» nevű egyesület 70 iskolában átlag 20,000 növényt oszt ki évente. A költséget tagdíjaiból, a jómódú szülők szubvencióiból, a városi parkdeputáció és más jötevők hozzájárulásaiból fedezi. A növények ápolásához szükséges utasításokat az iskola adja. ::

Ezeknek némelyikében az a kedves szokás dívik, hogy iskolai ünnepek alkalmával a gyermekek az iskolába viszik növényeiket az ilyenkor igénybe vett termék feldíszítésére. A jutalmazástól eltekintenek, azzal okolván meg ezt, hogy egy ilyen szép dolog magában hordja jutalmát. ::

Boroszlóban a kertész-egyesület és a városi hatóság közel 5000 gyermeknek juttat mintegy 6000 növényt. ::

Hannover 1906-ban 133 elemi iskola 8000 gyermekének adott virágot cserépben, mellékelve még egy-egy nagyobb cserepet az átültetés számára és egy nyomtatott használati utasítást. ::

Düsseldorfban államköltségen 2000 leány kap mintegy 6000 növényt. Milyen öröm lehet az, ha a férjhezmenő leány menyasszonyi koszorúját magaápolta virágaiból fonhatja. ::

Erfurt 5000 növényt oszt ki fiúk és leányok között. ::

Quedlinburgban a kertészegyesület 1500 növényt juttat az iskoláknak. ::

Hamburgban még több történik. A «Patriotische Verein» a «Kommission für Blumenpflege durch Schulkinder in Hamburg» nevű osztálya útján 88 iskola 8000 tanulójának ad ugyanannyi növényt. A kiállított növények legsikerültebbjeinek jutalmazására ismét 300 értékes növényt fordítanak. Nevezett osztály 2000 márka állami segélyben részesül; a kiadásoknak ezen összeget meghaladó kisebb részét a Patriotische Verein fedezi. ::

Altona 400 növényt fordít iskolai célokra. ::

Danzigban 800 gyermeknek 1600 növény jut. Az akció a «Gemeinnützige Gesellschaft» kezében van, amely a növények kiosztását a «Kommission für Kinder- und Blumenpflege in Gotha» nevű osztályára bízta.

Trierben a növénykiállítás ünnepélyes keretben szokott lefolyni. Ezen valóban szép gyermekünnepélyen a királyi ház tagjai, a püspökség, az iskolatanács, a tanfelügyelőség, a városi hatóság és a városi előkelőségek nagy számmal vannak képviselve. ::

Bécsben ez irányban a «Verein der Gärtner- und Gartenfreunde» nevű egyesület tevékenykedik. Több mint 19 év óta mintegy 20 iskolában több ezer növényt szokott évente kiosztani. Ősszel nagyszabású kiállítás rendeznek a növények bemutatására. Ilyenkor széleskörben jelentkezik a legmelegebb érdeklődés. Nemcsak a szülők és a tanférjak fordulnak ott meg, hanem a közvetlenül nem érdekelt közönség is buzgón látogatja. Ujabban a közoktatásügyi minisztérium is különös figyelemben részesíti a virágkiállítást. Csak jó sokára fogynánk ki azoknak a városoknak felsorolásában, amelyek jelentékeny tevékenység kifejtése mellett növényeket osztanak ki az alsó- és középfokú iskolák tanulói között. S hogy milyen rendkívüli hatással van ez csak a gyermek kedélyére is, arról könnyű meggyőződni annak, aki pl. Bécsben csak egyszer is résztvett egy ilyen virágkiállításon. Ha Budapesten is ilyen tevékenység volna megindítható, nemcsak a «Virágos Budapest» kedves problémája jutna könnyebben megoldásához, hanem rövid idő alatt s kevés áldozattal egy új kultúr-tényezővel lennének gazdagabbak. Aki fiatalon a természet legékesebb elemeit szeretni és gondozni megtanulja, sohasem fogja kedvetlenni a növények pusztításában. ::

Különben ilyen messzire elmennünk nem is föltétlenül szükséges. Legalább a növénytan szempontjából nem. S ezért, ha másképp ez nem lehetséges, maradjon e kérdés az iskola magánügye. Szobanövényekkel operálni így természetesen nem lehet. Az ezzel járó költséget egy iskola budgetje sem bírja. De a közönséges növények is alkalmasak erre. Elsősorban a gazdaságiak. Ilyenkor költségről szó nincsen. A cserepet maga a gyermek hozza, a magvakat a tanító veti el. Mindenesetre olyan növények magjait, amelyek nem kényesek, hamar megérnek s elegendő biológiai megfigyeléshez nyujtanak bő alkalmat (bab, borsó, tök, muskátli stb.). A növények ápolása utasítások szerint történik. Utasítások nyomán végzik a megfigyeléseket is. Utóbbiakról kimerítő jegyzet készíthető. A jegyzeteket legalább havonta egyszer bemutatják; kéthavonként a növényt magát is. A többi teendőket a megfelelő alkalom és egy-két évi gyakorlat tanulsága határozza meg. ::

A magam eredményeivel igen meg vagyok elégedve. A Polgáriskolai Közlöny júniusi számában be is számoltam róla. Másoknak ez talán nem elég meggyőző. Egyetlen próba mindenki előtt igazolni fogja ennek rendkívüli értékét. S ha egyszer a tanító láthatja, milyen benső viszony fejlődik ki a gyermek és féltő gonddal ápolt növénykéje között, mily lelkesedéssel beszél róla, csak a tanítója győzze minden mondani-valóját meghallgatni, ha értesül róla, mily érdeklődéssel viseltetik a «ház kedvence» iránt az egész család és az ismerősek nagy köre s hogy kap lábra az egész iskolába a tömeges növénytartás szenvedélye: nem lesz rá eset — hacsak valamennyire is ügybuzgó — hogy egyetlen évben is elmulassza a természet megkedvelésének előmozdítására ezt az értékes, szép szokást. ::

De ezzel az iskola még nem jutott el teljesíthető feladatának legvégére. Ahol állami vagy községi faiskola van, ott könnyű szerrel fákat is lehet beszerezni. Facsemeték kiosztása, otthoni elültetése, utasítások nyomán történő gondozása, az iskola ez irányban gyakorolt ellenőrzése, a megfigyelések lejegyzése a növénytan tanításának rendkívül nagy hasznára válik. Németországban ez a gyakorlat szintén nem ritka jelenség. Kisebb községekben néhány ügybuzgó tanító ott már évtizedek óta nevelt a gyermekekkel gyümölcsfákat. Sőt tudnék erre kevés számú honi példát is. Legtöbbször ez persze nem a természetrajz, hanem a gazdaságtan érdekében történik. A cél ugyan egy, csak a módban van lényeges eltérés. Legszerencsésebb az a gyermek, aki a fanevelésnél mindkét tárgy érdekének eleget tehet.

SEIDL SÁNDOR.

A MAGYAR TANÍTÓK OTTHONA GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI SZÍNIELŐADÁSAI.

A gyermeknevelés módjai és eszközei közül hazánkban eddig teljesen figyelmen kívül hagyták a színházat, a gyermekek ízlését és ismereteit szórakoztató s gyönyörködtető módon fejlesztő művészi előadásokat. A világvárossá fejlődött Budapestnek nincsen egyetlen gyermekszínháza sem! Mert az, ami e címen itt-ott néha kísérletezett, avagy ilyen elnevezéssel esetleg ma is működik, nem szolgálja az általunk tervbe vett célokat. ::

Minden külföldi városnak van gyermekszínháza. Minden művelt nemzetnek van nívós gyermek-színi irodalma. Nálunk sem az egyik, sem a másik nincsen, csak a legkezdetlegesebb kísérletezések stádiumában

vagyunk. Kisebb mulatóhelyek, alkalmi színpadok magukhoz vonzzák gyermekeinket rabló- és detektívtörténetekből pongyola nyelvvezettel és sokszor gyenge erkölcsi érzékkel megírt színdarabocskák előadásával. ::

Nagyobb színházaink nagy ritkán kísérleteznek egy-egy gyermekeknek való színielőadással. Ezeket drága művészi erővel állandósítaniok, különösen pedig rendszeres és olcsó gyermek-előadásokat rendezniök nincs módjukban; ez azonban nem is az ő hivatásuk. ::

A napokban egyik fővárosi iskola közös szülői értekezletet tartott, amelyen a gyermekek helyes és célszerű mulattatásáról, szórakoztatásáról tanácskoztak. Az egyik tanár statisztikai alapon kimutatta, hogy a gyermekek valamennyi színházba kivétel nélkül eljárnak, s a jelenleg műsoron levő összes darabokat, egyiket többen, másikat kevesebben végignézték. Ezeknek a színházlátogatásoknak irányítása szükségessé válik, ami csakis egy művészi színvonalon álló, komoly pedagógiai érzékkel vezetett ifjúsági és gyermekszínház megalkotásával lehetséges. ::

Ezen a hiányon kíván most a Magyar Tanítók Otthona segíteni; ebből a célból teszi meg az első kezdeményező lépéseket azzal, hogy a fentvázolt tekintetek szem előtt tartásával állandó ifjúsági és gyermekszínielőadásokat rendez saját helyiségeiben. ::

Célunk: lelkes kis művészgárdával, körültekintéssel megalkotott izléses programmal bíró nívós előadások keretében a főváros és környéke gyermekeinek szívéhez nemesen oktató szóval, csengő-bongó rímekkel, üde, könnyed zenével és dallal hozzáférközni. Kivezetni őket a hétköznapi élet zajából, bemutatni nekik a valódi művészet, irodalom, modern technika tündérvilágát, minden kicsi és nagyobb gyermeknek egy-egy felejthetetlen emlékéünnepet szerezni, akkor, amikor az általunk rendezendő ifjúsági és gyermekszínielőadásokat látogatja. ::

Előadásaink alatt nem azt értjük, hogy gyermekek játsszanak el, illetve «mondjanak föl» betanult dolgokat; sem azt, hogy ott a mai modern izlésnek és értelemnek már meg nem felelő közismert tündérmesét számtalan jelenésben adjunk le nekik. Csak teljesen irodalmi értékű, a gyermek értelmét és lelkületét gyönyörködtető, nemesítő és fejlesztő apróbb színdarabokat ad elő egy érett, komoly művészgárda, tarkítva előadásait zene- és ének-ciklusokkal, apróbb táncmutatványokkal, vetített és mozgófényképekkel, mesemondással, történelmi jelenetek élőképes bemutatásával, felhasználva hozzá a meglevő magyar irodalmi műveket, átvéve a külföld jelesebb gyermekirodalmi termékeit, hogy ezzel új ifjúsági és gyermekszíndarab írói tábort létesítsünk. ::

Egyelőre heti négy előadást tartunk. Hétköznapokon délután $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ 6-ig, és pedig hétfőn, szerdán, csütörtökön, szombaton. Az előadások

szünetekkel együtt két óránál hosszabb ideig nem tartanak. Minden előadás 5—6 számból áll, s a művészetek különböző ágai izléselesen lesznek benne csoportosítva. Komoly és mulattató, tanulságos és szórakoztató, magasabb és könnyedebb alkotású művek kellemesen váltogatják föl színpadunkon egymást. ::

Előadásaink nem lesznek bizonyos meghatározott korú gyermekek értelmi fejlettségének szűk határai közé szorítva, de a legnagyobb gondal úgy állítjuk azokat össze, hogy úgy a kisebb, mint a serdültebb gyermekeknek egyformán kielégítő intenzív élvezetet nyújtsanak, sőt még a felnőttek — a szülők — is elszórakozhassanak rajta. ::

Március közepe előadásaink megkezdésére alkalmas időpont. Egy, a márciusi eseményeket is megörökítő program keretében nyitjuk meg előadásaink sorozatát. ::

Előadásaink művészi vezetésére megnyertük Balassa Jenő urat, a Vígszínház művészt, az Orsz. Színészegyesület színésziskolájának igazgatóját, az országSZerte ismert mesemondó «Bassabácsit». Az ő évtizedekre menő múltja a gyermeknevelés és nemesen szórakoztatás terén, mint tanárnak tapasztalatai és művészi kvalitásai biztosítékok arra, hogy az ifjúság a legszebb, a legizlésesebb előadások részesévé lesz. ::

Az ifjúság állandóan tanítók felügyelete alatt lesz. Amint a gyermek-sereg Otthonunkba lép, tanítók veszik át gondozását; a szülők bizalommal bízhatják gyermekeiket a tanítófelügyelőkre. ::

Első előadásunkat folyó hó 18-án, szombaton délután $\frac{1}{2}$ 4— $\frac{1}{2}$ 6-ig tartjuk meg saját helyiségeinkben (IX., Kinizsy-utca 16. szám alatt). Helyáraink: 40 fillértől 3 koronáig emelkednek. Tágas ruhatárról és olcsó buffetről gondoskodtunk. ::

A főváros tanácsának engedélyével az iskolák tanítótestületei, egyes tanárok, tanítók, tanítónők csoportokban is vezethetik a tanulókat az előadásokra. ::

A teljesen szegény tanulók részére díjmentes jegyeket adunk ki, amelyeket csakis a tanári és tanítói testületek által kijelölt legszegényebb tanulók vehetnek igénybe. ::

Tisztelettel felkérjük közoktatásunk minden tényezőjét, minden munkását és a Társadalmat, viseltessék bizalommal vállalkozásunk iránt, támogassa nagy anyagi áldozatokat követelő törekvéseinket, keresse fel minél sűrűbben előadásainkat, hogy mielőbb kiegészíthessük azokat a kereteket, amelyekkel Otthonunkat igazi kultúrintézménnyé fejlesztjük.

ÁGOTAI BÉLA.

AZ OTTHON KÖRÉBŐL.

NAGY HANGVERSENYÜNK. Azokhoz a sikerekhez, melyeket az Otthon az utóbbi időben elért, méltóan sorakozik a március 9-én tartott nagy hangverseny. S ezt a sikert igen becsessé teszi még az, hogy szép anyagi eredménye is van az egyesületnek. Az egyesület nem kimélt semmiféle áldozatot, hogy minél magasabb nivóra emelje a hangversenyt, minél élvezetesebbé, felejthetlenebbé tegye az estét tagjainak és az érdeklődőknek. A hangverseny sikereért minden oldalról biztatást, baráti szót hallunk. Utalunk a legnagyobb napilapok elismerő kritikájára. ::

A hangverseny első száma az Otthon vegyeskarának éneke volt. Utána Wenczell Béla operaművész énekelt tüneményes basszusával, majd Várkonyi Béla dr. zongoraművész játéka ragadta el a közönséget. V. Káldy Mariska művészi éneke, ezután az Otthon férfikara tette változatossá a műsort. A karokat Virányi Jenő karnagy dirigálta biztos kézzel. Végül Jandl Béla művészi orgonajátéka fejezte be a hangversenyt. ::

Itt említjük meg azt is, hogy a hangverseny után a jelenlevők kis része, mintegy kétszázan, az Otthonba ment, hol az Otthon elnöke rövid felköszöntőjében üdvözölte a szereplő művészeket és az Otthon énekkarát az est fényes sikere alkalmával. ::

□ □

RÖKK SZILÁRD ÜNNEPSÉG. A Magyar Tanítók Otthona az építkezés miatt nem tarthatta meg a szokásos időben Rökk Szilárd emlékünnept. ::

Az ünnepség folyó hó 25-én,

szombaton este 7 órakor lesz dísztermünkben (Kinizsy-utca 16. sz.), amelyre ezúton tisztelettel meghívjuk Kartársainkat és az érdeklődő közönséget. Az ünnep után a Rökk Szilárd jutalomdíjjal legutóbb kitüntetett tanítók tiszteletére társasvacsorát rendezünk. ::

□ □

IGAZGATÓSÁGI ÜLÉS. Február 28-án rendes ülést tartott az Otthon igazgatósága, melyen Ágotai Béla elnök beszámolt arról a jól sikerült ünnepségről, mellyel az Otthon új helyiségeit megnyitották. Legfontosabb tárgya volt azonban ennek az ülésnek a gyermek- és ifjúsági színelőadások rendezése. Külön közleményben emlékezünk meg erről a tervről, mely azóta már valóra vált. Itt csak azt jegyezzük meg, hogy az igazgatóság mérlegelve a kérdést, az előadások szervezését elhatározta s a további teendők megtételével Ágotai Béla elnököt, Rácz József p. ü. igazgatót és Virányi Jenő karnagyot bízta meg, kik az igazgatóság nevében az érdekeltekkel minden dologban tárgyalnak. Több kisebb folyóúgy elintézése után az igazgatóság a következő tagokat vette fel: Malaky Mihály, Pesthy Sándor, Szedmáki Margit, Nemes Béla és Lebisch Vince. ::

□ □

T. KARTÁRSAINKHOZ. Az Otthon könyvtárosa Musztetz János kéri kartársainkat, hogy a könyvtárból kölcsönvett könyveket mielőbb szíveskedjenek visszahozni. A kikölcsönzők személyenkinti felszólítása tetemes bélyegköltséget okozna. ::

□ □

SZÍNELŐADÁSAINK BEMUTATÓJA. Az ifjúság számára tervezett színelőadásunkat a főváros tanácsának, a közoktatási hatóságoknak és a sajtónak f. hó 15-én, a fővárosi iskolavezetőknek és tantestületnek 16-án mutattuk be. Az előadásokat prólógus vezette be. Színre kerültek: a Hajnalhasadás (Alkalmi kép); a Világszabadság (Színmű 1. felvonásban); Földiekkel játszó (Énekes játék); és a Fogadás (Bohóság 1. felvonásban). Végül vidám mozgóképek. Az előadás minden számát és az énekeket nagy tetszéssel fogadták és sok tapssal jutalmazták a gyermekek és a felnőttek is. Megjelentek: gróf Festetics Géza tanácsnok, Mosdósy Imre kir. tanácsos,

tanfelügyelő, dr. Demjén Géza, dr. Wittinger Géza, tanácsjegyzők, a fővárosi szakfelügyelők, iskolaszéki elnökök és a tagok közül számosan. Az első nyilvános előadást folyó hó 18-án, szombaton délután fél 4-kor tartjuk meg. Jegyek pénztárunknál a következő előadásokra is, elővételi díj nélkül, válthatók.

□ □

HIVATALOS ÓRÁINK. Szíves tudomására hozzuk t. tagtársainknak, hogy a hivatalos órákat csütörtökön és szombaton d. u. 6—8 óráig tartjuk meg a Otthonban. Mindenemű felvilágosításért ebben az időben fordulhatnak t. tagtársaink az Otthon vezetőségéhez. ::

HIREK.

A BUDAPESTI TANÍTÓTESTÜLET KÖRÉBŐL. Márc. 4-én ülést tartott a Budapesti Tanítóttestület igazgatótanácsa, melyen Moussong Géza az egyesület elnöke és Simon Lajos titkár bejelentették, hogy nem vállalnak tisztséget továbbra, mert a Tanítók Orsz. Szövetségének vezetése is elég munkát ad számukra, s kérték, hogy az új ciklusra való jelölésnél az ig.-tanács személyüktől tekintsen el. Az igazgatótanács e kijelentést a legnagyobb sajnálattal vette tudomásul és köszönetet mondott távozó vezéreinek, kik három igen küzdelmes éven át hűségesen és becsületesen védték a tanítóság érdekeit és küzdtek annak előbbreviteléért. Több bejelentés és kisebbrendű folyóügy elintézése után az ig.-tanács titkos szavazással a következő három évre Rákos Istvánt jelölte elnöknek. A kiküldött jelölőbizottság javaslatára pedig a főbb állásokra a következőket jelölte: Alelnökök: Gergely István, Kemény Simon, Sturcz György; főtítkár:

Weisz Lajos; titkárok: Balla Bernát, Kolumbán István és Wilde Margit; pénztáros: Gundy Károly; ellenőr: Rác József. A jelölést megejtették még az igazgatótanács rendes és póttagjaira nézve is. ::

□ □

ÖZVEGYEK ÉS ÁRVÁK SEGÉLYEZÉSE. Néhai Frey József iskolaigazgató 18 évvel ezelőtt nagyobb összeget hagyományozott a székesfővárosi községi iskoláinál alkalmazásban levő elemi iskolai igazgatók és tanítók özvegyei és árvái részére. Ezt az alapítványt a főváros tanácsa gondozza és kamataiból évenként 7—8 rászoruló egyén részére 400—400 koronányi segélyben. Eddig 67-en 123 esetben mintegy 50 ezer korona segélyben részesültek. A segélyt egy tanítóból álló bizottság ítéli oda a folyamodók közül az arra legérdemesebbeknek. A bizottság elnöke Mosdósy Imre kir. tanácsos, tanfelügyelő, tagjai pedig: Farkas József, Sántha Lajos, Dorogsgái

Dénesné, Galambos László, Mous-sung Géza és Romhányi Sándor, az utóbbi mint a bizottság jegyzője és előadója, aki a pályázat körülményeire nézve szívesen ad fölvilágosítást délutánonkint a felső erdő-sori leányiskolában. A pályázat április 1-én déli 12 órakor jár le. A szabályszerűen fölszerelt bélyegtelen kérvényeket a királyi tanfelügyelő úrnál (I., Attila-u. 8. II. em.) kell benyújtani. Csak budapesti községi elemi iskolai tanítók és igazgatók hátramaradottjai tarthatnak igényt a segélyre. ::

□ □

TANÍTÓK GYÜLÉSE. A Budapesti Tanítótestület «Elemi Iskolai Köre» 1911. évi március hó 2-án ülést tartott a Magyar Tanítók Otthonában Cavalloni Pál elnöklésével. ::

Elnök megnyitja az ülést és rámutat azon okokra, melyek őt arra készítették, hogy a tárgysorozat egyetlen pontjául «az iskolai büntetés» kérdését vette fel. ::

Utána Balla Bernát előadó tartotta meg előadását. Utal az iskola nevelői feladatára, a fegyelmezési eszközök szükségességére, azok alkalmazásának mikéntjére, a tanítói eljárás módjaira, következetes-ségére s azon nézetének ad kifeje-

zést, hogy a tanító csak a legvégső esetben használja a büntetést s akkor is a legszigorúbb igazságérzet-től áthatva. A testi fenyítékről beszélve megvilágítja annak célszerű-telenségét, alkalmazásának eredmény-telenségét, a nevelésre káros követ-kezményeit s kiküszöbölésének elő-nyeit a tanítói állást illetőleg is. Főlemlíti azokat intézkedéseket, melyeket szükségesnek vél ahhoz, hogy a testi büntetés teljes kizárásával az iskolai fegyelem biztosítva legyen s az iskola megfelelhessen minden feladatának. Végül a következő ha-tározati javaslatot adta be: ::

«Mondja ki a Budapesti Tanító-testület Elemi Iskolai Köre, hogy a testi fenyíték mint iskolai büntetés töröltessék,* de kerestessék meg a székesfőv. tek. Tanácsa, hogy a fegyelem fentartatása érdekében 1. az osztályok maximális létszámát 40-ben állapítsa meg, 2. azon gyerme-kek pedig, akiknek erkölcsi élete a többi gyermekre megmételeyezőleg hatna, az ezek számára felállítandó nevelői osztályokba helyeztesse-nek el. ::

Weisz Lajos hozzászólása után a gyűlés egyhangulag elfogadja a határozati javaslatot. ::

* A hatóság már rég eltiltotta a testi büntetést. (Szerk.)

TARTALOM: Egy munka-népiskoláról. — Növénytermelő tanulók. — A Magyar Tanítók Otthona gyermek- és ifjúsági színelőadásai. — *Az Otthon köréből:* Nagy hangversenyünk. — Röck Szilárd ünnepe. — Igazgatósági ülés. — T. kartársainkhoz. — Színelőadásaink bemutatója. — Hivatalos óráink. — *Hírek:* A Budapesti Tanítótestület köréből. — Özvegyek és árvák segélyezése. — Tanítók gyűlése. ::

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségbe (IX. ker., Bakáts-tér 12.) küldendők.